

**SOCIALTJÄNST- OCH ARBETSMARKNADS
FÖRVALTNINGEN**
AVD FÖR STADSÖVERGRIPANDE SOCIALA FRÅGOR
PREVENTIONSCESTRUM STOCKHOLM

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 3.2-0199/2009
SAN 2009-03-19
SID 1 (5)
2009-02-20

Handläggare: Anna Liedbergius
Telefon: 508 25 418

Till
Socialtjänst- och arbetsmarknads-
nämnden

Plan för forskning och utveckling 2009

Förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner förslaget till plan för forskning och utveckling 2009.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner att 4 miljoner kronor av 2009 års medel anslås för forskning och utveckling kring barn som far eller som riskerar att fara illa.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Preventionscentrum Stockholm har ett FoU-anslag på 5,6 miljoner kronor. Hur medlen ska disponeras fastställs i årliga planer. I detta ärende anslås 4 miljoner kronor för forskning och utveckling kring barn som far illa och barn som riskerar att fara illa. Som särskilt prioriterade ansökningsområden har utpekats utsatta barn, barn med funktionsnedsättning och en effektutvärdering av insatsen kontaktperson/kontaktfamilj.

Bakgrund

Våren 2008 fattade socialtjänstnämnden ett beslut om en ny organisation för Stockholms stads preventions-, forsknings- och utvecklingsarbete inom socialtjänstområdet. Den nya enheten Preventionscentrum Stockholm bildades. Preventionscentrum Stockholm ska enligt beslutet spela en pådrivande roll för förändringsprocesser i stadens socialtjänst och utöva omvärldsbevakning nationellt och internationellt. Enheten ska ansvara för uppbyggnaden av Stockholms Socialtjänstakademi, ett forum för kunskapsutbyte och gemensamma åtaganden mellan staden och centrala aktörer inom forskning och universitet/högskolor. Preventionscentrum Stockholm ska medverka till att utveckla socialtjänsten i Stockholm till en verksamhet av nationellt och internationellt intresse, genom att samla det utvecklingsarbete som pågår i stadens alla verksamheter, utgöra en kanal för beställning av forskning och utvärdering samt fungera som en central aktör för utveckling och stimulans av nya metoder och förändringsprocesser. Preventionscentrum Stockholm ska genom sitt arbete medverka till att kvalitetssäkra den service med vilken staden bistår medborgare i behov av råd och stöd. Visionen är att Stockholms stads socialtjänst ska utgöra ett riktmärke för utvecklingen av det sociala arbetet på nationell nivå.

Under hösten 2008 har Preventionscentrum Stockholm byggt upp en FoU-organisation som består av två delar; arbetsgruppen FoU-rådet och expertgruppen Stockholms socialtjänstakademi. Det löpande arbetet med FoU-verksamheten sköts av Preventionscentrum Stockholm med avstämningar i FoU-rådet. I rådet ingår anställda inom Preventionscentrum Stockholm som redan idag i sin tjänst bedriver forskningsnära arbete (såsom kartläggning, utredning och analys), representanter från socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens stab, utbildningsförvaltningen och Beroendecentrum Stockholm. Rådets uppgifter är

- att inventera vilka metoder som används inom staden, vilken FoU-verksamhet staden beställer/bedriver samt vilka behov som finns inom FoU-området
- att föreslå forsknings- och utvecklingsområden
- att bilda och medverka i Stockholms socialtjänstakademi
- att göra årliga forskningsplaner för socialtjänstområdet och följa upp dessa

Stockholms socialtjänstakademi består av 19 forskare från olika forskningsdiscipliner i huvudsak inom socialtjänstens område och som är knutna till olika högskolor/universitet/myndigheter runt om i Sverige. Akademin har följande huvuduppgifter:

- att föreslå forskningsinriktning utifrån FoU-rådets behovsinventeringar
- att granska ansökningar och rapporter
- att vara delaktiga i utformning och genomförande av utlysningar av forskningsmedel
- att föreslå teman för och medverka vid stadens forskningsseminarier

Ärendets beredande

Denna forskningsplan har tagits fram av Preventionscentrum Stockholm. De prioriterade ansökningsområdena för 2009 har tagits fram av FoU-rådet. Stockholms socialtjänstakademi har erbjudits att inkomma med synpunkter. De prioriterade områdena för FoU-verksamheten 2009-2011 har diskuterats vid tio stadsdelsområdesbesök (direktörer, politiker och verksamhetschefer har medverkat vid mötena). Stadsdelsförvaltningarna (direktörer och verksamhetschefer) har bjudits in till tre olika möten under mars månad för att få möjlighet att ge sin syn på ansökningsområden som bör prioriteras när det gäller 2009 års utlysning.

Inriktning på forskningsverksamheten 2009-2011

I arbetet att utveckla en evidensbaserad socialtjänst ingår att stimulera till att nödvändiga vetenskapliga faktaunderlag tas fram. Detta innebär att de metoder staden arbetar med utvärderas vetenskapligt av forskare. Finansiering av forskning är i huvudsak en statlig angelägenhet. De största offentliga forskningsfinansiärerna vid sidan av de direkta anslagen från staten är forskningsråd och ett antal forskningsfinansierade myndigheter. När det gäller socialt arbete bedrivs forskning exempelvis vid IMS (Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete), BRÅ (Brottsförebyggande rådet) och SiS (Statens institutionsstyrelse). Stockholms stads FoU-verksamhet är ett komplement till statliga myndigheters forskning, den ska ha ett tydligt Stockholmsperspektiv och de forskningsprojekt som beviljas medel från FoU-anslaget ska så långt det är möjligt ha en på förhand definierad beställare i staden – en stadsdelsförvaltning, en fackförvaltning eller ett kommunalt bolag. FoU-anslaget ska inte användas för att täcka generella kunskapsluckor när det gäller forskning om socialt arbete utan ska användas för att täcka stadens specifika behov.

Preventionscentrum Stockholm har identifierat följande fokusområden för FoU-arbetet för åren 2009-2011.

- Utsatta barn och deras föräldrar
- Hemlöshet/missbruk/psykisk ohälsa
- Våld i nära relationer

Alla dessa områden är angelägna ur FoU-synpunkt. Ett fåtal metoder i socialt arbete är utvärderade på ett sätt som gör att man kan säga att de är evidensbaserade. Många verksamheter, metoder och insatser som används inom Stockholms socialtjänst är inte utvärderade. Vissa områden är så obeforskade att forskningskompetensen på området är svag. För att få ut det mesta av de medel som finns avser Preventionscentrum Stockholm att göra en årlig utlysning kring ett särskilt område. På så sätt kan man över tid få en synbar kunskaphöjning inom ett antal områden.

För att höja kunskapen om verk samma metoder inom socialtjänsten vore det också önskvärt att man inom alla större satsningar som initieras av socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen projekterar och budgeterar för process- och effektutvärdering av satsningen.

Under 2008 har socialtjänstförvaltningen arbetat med ett förvaltningsuppdrag – Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst – BUSS. Inom ramen för BUSS har genomförts en kartläggning av Stockholms samlade insatser för barn som far illa. Som en följd av resultaten av kartläggningen initieras en mängd aktiviteter och utvecklingsarbete i staden under 2009, insatser som kan förstärkas genom att fokusera 2009 års FoU-arbete till forskning kring insatser för barn som far illa.

För år 2009 har 5,6 miljoner kronor anslagits för FoU-verksamhet. Av dessa avser Preventionscentrum Stockholm att genomföra en utlysning av 4 mkr för forskning kring insatser för barn (0-18 år) som far illa och barn som riskerar att fara illa. Få av socialtjänstens insatser utvärderas. I de tio stadsdelsförvaltningar som Preventionscentrum Stockholm besökt har man påtalat ett generellt behov av att göra kartläggningar, utveckla och utvärdera metoder, att studera utfallet av redan implementerade metoder och att identifiera framgångsfaktorer för implementering. Preventionscentrum Stockholm vill särskilt ha in ansökningar när det gäller följande områden:

1. Utsatta barn

- barn under 15 år som anmäls för flera och/eller allvarliga brott (kartläggning av problemets omfattning samt vilka åtgärder som vidtas av socialtjänsten vid stadsdelsförvaltningarna och resultaten av insatserna)
- mångfalds- och integrationsfrågornas betydelse för barns uppväxtvillkor
- djupstudie av hur barn påverkas av att växa upp i familjer med osäkra hemförhållanden/boendeförhållanden
- barn som bevittnar och/eller är utsatta för våld

2. Barn med funktionsnedsättningar

Hur ser möjligheter till ett delaktigt liv ut för barn med funktionsnedsättningar? Vilket stöd erbjuder staden?

3. Kontaktpersoner och kontaktfamiljer

Detta är den vanligast förekommande insatsen inom socialtjänstens stöd till både barn och vuxna, men utvärdering av insatsen saknas (effektutvärdering).

De medel som inte används vid utlysningen, 1,6 mkr, ska användas för forskning och utveckling inom andra prioriterade områden. Det krävs även att det årligen reserveras medel för forskningssatsningar där genomförande och finansiering löper över flera år.

Utöver FoU-anslaget arbetar Preventionscentrum Stockholm med att söka delfinansiering från myndigheter samt med att identifiera och initiera FoU-samarbeten med andra kommuner.

Tidplan för utlysning av medel

20 april – meddelande om utlysningen kommer att äga rum

20 maj – utlysningen annonseras med de prioriterade ansökningsområdena angivna

20 augusti – sista datum för ansökan

20 oktober – sista datum för utbetalning av medel

Ansökningarna kommer att beredas av FoU-rådet. Stockholms socialtjänstakademi är behjälpliga i bedömning och vetenskaplig granskning av ansökningarna. Ledamöter i socialtjänstakademin kommer inte att bedöma ansökningar från universitet/högskola/myndighet som de är knutna till.